

Parochiespiritualiteit

Jaargang 22 | nummer 1 | maart 2026

Centrum voor Parochiespiritualiteit

Heyendaalseweg 300

6525 SM Nijmegen

Tel: 024 - 35 58 029

E-mail: cps.nijmegen@kloosterbrakkenstein.nl

Website: www.parochiespiritualiteit.org

Verschijnt tweemaal per jaar

Samenstelling: Jim Schilder, Tim Schilling,

Mirjam Spruit (stafmedewerkers CPS)

Volg ons

op Facebook

en op X
(Twitter)

IN DIT NUMMER

Leesgroep	2
Studiemiddag	2
Uitgave	2
Recensies	3
Zojuist verschenen	4
Nieuws vanuit de Missionaire Parochie	4

Foto: Pixabay

‘Kies dan het leven’

Deze oproep komt uit de afscheidstoespraak van Mozes (Deuteronomium 30:19) in het Oude Testament: het volk Israël staat op het punt het beloofde land binnen te trekken. Mozes geeft hier het volk het belangrijkste mee dat hij in zijn leven geleerd heeft: een aansporing om te kiezen voor het leven. Iets dat hij – met ups en downs – telkens weer geprobeerd heeft in zijn eigen leven.

Wat houdt ‘Kies dan het leven’ in? Twee aspecten wil ik hier toelichten. De tekst geeft zelf al een uitleg, namelijk dat we dat doen door ‘Hem te be-

minnen, naar Hem te luisteren en aan Hem, gehecht te blijven’ (vers 20). Kiezen voor het leven wil dus zeggen kiezen voor de liefde. Elke dag zijn er in ons persoonlijke leven en in het leven van de parochie telkens weer keuzes te maken. Een paar voorbeelden uit mijn eigen leven: kies ik ervoor om met de persoon die alleen staat in de kerk een praatje te maken of doe ik dat niet? Kies ik ervoor om naar de Mis te gaan of blijf ik liever op de bank zitten? Kies ik voor het kijken van nietszeggende YouTube-filmpjes of zoek ik op een andere manier ontspanning door te sporten, iemand te bellen of bijvoorbeeld een mooi fotoboek te maken van het afgelopen jaar? Kortom, kiezen we in het alledaagse leven voor het leven en de liefde of niet?

Een tweede aspect is dat deze oproep en hoe ik daarop reageer een uitwerking hebben die verder gaat dan mijn eigen leven. Ja, ik en jij worden persoonlijk door deze oproep aangesproken. Maar deze aansporing staat in het grote geheel van de heilsgeschiedenis: vóór ons hebben mensen geloofd en het geloof aan ons doorgegeven (vers 20), en dat zal ook na ons gebeuren. Onze keuze voor het leven bepaalt mede ook het leven van ‘onze nakomelingen’: onze (geestelijke) kinderen (vers 19). Dat is goed om te beseffen.

In het Nieuwe Testament komt deze oproep om te kiezen terug. De persoon van Jezus roept ook weerstand op, omdat Hij om een keuze vraagt: geloof je in Mij of niet? Johannes begint er zelfs zijn evangelie mee: ‘In Hem was leven en dat leven was het licht der mensen. En het licht schijnt in de duisternis, maar de duisternis nam het niet aan’ (Joh. 1: 4-5). Ook al kiezen wij niet altijd voor het leven, we mogen er toch op vertrouwen dat Hij ons blijft trekken, omdat Hij ons ongeloofelijk graag ziet en naar ons verlangt. Mijn gebed is dat wij persoonlijk en als parochies steeds meer op dat verlangen van de Heer mogen ingaan, opdat Hij meer centraal komt te staan in ons persoonlijke leven en in onze parochies. Dat geeft leven!

Verder in deze nieuwsbrief: diverse nieuwe uitgaven, waaronder het nieuwe boek van het CPS ‘Gids voor de Missionaire Parochie’! (MS)

Leesgroep

Leesgroep 'De 5 wetten van transitie'
Voor leidinggevendenden in kerk en samenleving

Deze leesgroep is bedoeld voor leidinggevendenden in parochie, bisdom en maatschappelijke organisaties die de volgende stap in hun leiderschap willen zetten. We lezen samen het boek 'De 5 wetten van transitie' van Jakob van Wielink (zie voor een bespreking p. 3).

We willen je een veilige plaats bieden om in vijf bijeenkomsten te reflecteren op je eigen leiderschap en over hoe je geloof verbonden is met je leiderschap. De bijeenkomsten zullen bestaan uit korte impulsen, oefeningen, gesprekstijd in kleine groepen en reflectiemomenten.

Bijeenkomst 1: 18 mei 2026: van 14.30 tot 16.30 uur: Van der Does de Willeboissingel 12 te Den Bosch: proloog en de eerste wet: verbinding.

Bijeenkomst 2: 8 juni 2026: van 14.30 tot 16.30 uur via Zoom: de tweede wet: risico.

Bijeenkomst 3: 14 september 2026: van 14.30 tot 16.30 uur via Zoom: de derde wet: conflict.

Bijeenkomst 4: 12 oktober 2026: van 14.30 tot 16.30 uur via Zoom: de vierde wet: verandering

Bijeenkomst 5: 16 november 2026: van 14.30 tot 19.30 uur (inclusief avondeten): Van der Does de Willeboissingel 12 te Den Bosch: de vijfde wet: roeping.

Begeleiders zijn Carlien Geelkerken (directeur VKMO) en Mirjam Spruit (stafmedewerker CPS).

De kosten voor de leesgroep zijn € 75 inclusief koffie en thee en het avondeten bij de laatste bijeenkomst. Daarbij dien je zelf het boek 'De 5 wetten van transitie' aan te schaffen. (€ 27,95).

Aanmelden kan tot 1 mei 2026 via www.vkmo.nl

Studiemiddag

'Gids voor de Missionaire Parochie'
Donderdag 4 juni 2026
Van 13.30 tot 17.00 uur te Den Bosch

Op donderdag 4 juni 2026 vindt een studiemiddag plaats naar aanleiding van het boek 'Gids voor de Missionaire Parochie', geschreven door de staf medewerkers van het CPS en Leo Fijen (zie ook p. 4). Geïnteresseerden uit parochies en bisdommen zijn van harte uitgenodigd voor deze middag in het Sint Janscentrum, Papenhulst 4 in Den Bosch.

Met elkaar het nieuwe parochiële landschap ontdekken - daarover gaat dit boek. De auteurs blikken vanuit verschillende invalshoeken terug op dat landschap en staan stil bij de huidige stand van zaken. Ze werpen ook een blik op de toekomst, in het besef dat het cultuurchristendom en een sterke katholieke zuil in ons land voorbij zijn. Het is belangrijk dat elke generatie opnieuw doordenkt hoe de boodschap van het Evangelie ingang kan vinden, rekening houdend met de tekenen van de tijd. Dit boek hoopt daar binnen de context van de katholieke parochies een bescheiden bijdrage aan te leveren.

Tijdens de studiemiddag zullen onder anderen pastor **Gauthier de Bekker** (parochievicaris en betrokken bij Jong Aartsbisdom Utrecht), dr. **Karen Zwijze** (onderzoeker kerkvernieuwing bij lokale kerken, Theologische Universiteit Utrecht) en drs. **Heleen van de Reep** (bisschoppelijk gedelegeerde voor catechese, geloofsgesprek en evangelisatie, bisdom Rotterdam) reageren op het boek. Na de pauze volgt een panelgesprek met de inleiders en de auteurs. De middag wordt afgesloten met een gebedsmoment en een borrel.

Opgave graag vóór 23 mei 2026 via: sss.nijmegen@kloosterbrakkenstein.nl

Uitgave

Perspectief: De missionaire parochie is ook synodaal en oecumenisch

Vorig jaar werd de vraag gesteld door de Katholieke Vereniging voor Oecumene: Hoe gaan 'synodaliteit', 'missionaire parochie' en 'oecumene' samen? Op zoek naar antwoorden heeft de Vereniging drie kenners gevraagd een lezing te geven tijdens een publiekssymposium op 14 november jl. in Nieuwkuijk.

Aan het woord waren Norbert Schnell pr., vicaris-generaal van Bisdom Breda, die actief is in het ecosysteem van de 'Missionaire Parochie'; Laetitia van der Lans, die betrokken is bij het Netwerk Katholieke Vrouwen en het synodale proces in Nederland; en Arjen Bultsma pr., oecumenisch gedelegeerde van het bisdom Groningen-Leeuwarden en bestuurslid van de Katholieke Vereniging voor Oecumene. Hun boeiende lezingen boden veel inzicht in de relatie tussen de boven genoemde begrippen.

Voor diegenen die niet bij dit symposium konden zijn, is er goed nieuws. De teksten van de lezingen zijn opgenomen in het eerstvolgende tijdschrift van de Vereniging, *Perspectief*. Daarin verschijnt ook een reactie op de drie toespraken, geschreven door CPS-stafmedewerkers Tim Schilling en Mirjam Spruit. Gedrukte exemplaren van de tijdschriften zijn beschikbaar bij de boekentafel van het CPS op de conferentie Missionaire Parochie (12-13 maart in Veenendaal). Dit nummer van *Perspectief* – is net als alle nummers van het tijdschrift – ook online te raadplegen via www.oecumene.nl/perspectief

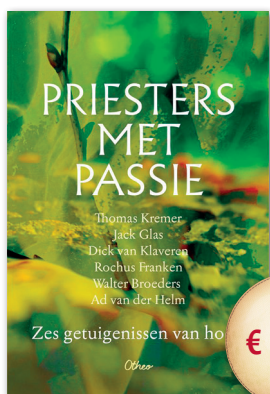
'De missionaire parochie, de synodale weg en de oecumene zijn innerlijk met elkaar verbonden dimensies van één en hetzelfde werk van God in onze tijd.'

Norbert Schnell pr

Wat betreft synodaliteit: 'Het gaat niet om iets erbij doen, het gaat om een andere houding, een andere manier van kerk-zijn, een andere cultuur'

Laetitia van der Lans

Recensie

€ 24,99

Priesters met passie – Zes getuigenissen van hoop Walter Broeders e.a.

Het bisdom Rotterdam bestaat zeventig jaar en dat was voor zes priesters van dit bisdom aanleiding zes hoofdstukken te schrijven over problemen en kansen in de huidige parochie, voor “alle pastorale beroepskrachten, vrijwilligers, bestuurders en andere betrokkenen”. De zes bepleiten “scherpere reflectie en fundamentele inhoudelijk gesprek over de richting van het pastoraat”.

Het meest concreet gebeurt dat in de bijdragen van Jack Glas en Dick van Klaveren, die hun ervaringen beschrijven met diverse initiatieven. Glas heeft als zoveel pastoors te maken met steeds groter wordende parochies. Hij geeft aan hoe een megaparochie zich kan ontwikkelen tot een leefbare “gemeenschap van gemeenschappen”, hoe Jezus “opnieuw de bindende factor kan worden” en hoe daar “een thuisgevoel” kan ontstaan. Een van de antwoorden is de totstandkoming van kleine geloofsgroepen waarin wordt gepraat over allerlei geloofszaken. Van Klaveren bepleit onder andere meer aandacht voor liturgie want “we lijken te vergeten dat we een mysterie vieren”. Parochiële vernieuwing moet worden gedragen door eucharistie en gebed, en om de kracht daarvan ten volle te kunnen ontvangen, is het nodig te beseffen wat er in de vieringen gebeurt. Daarbij kunnen huiskringen een rol spelen, maar ook aanbidding of een avond van barmhartigheid.

De praktijkgerichte bijdragen worden ondersteund door meer bezinnende hoofdstukken over roepingen, eucharistie, en dialoog met de ongelovige buitenwereld – bijdragen die zich goed lenen voor lezing en bespreking in geloofsgroepen en huiskringen. (JS)

Recensie

€ 24,99

De toekomst van synodaliteit Hoe verder? Kristin Colberg & Jos Moons sj

Wat is ‘synodaliteit’, waarom is het zo belangrijk, en hoe breng je het in de praktijk? In dit uitstekende boek vind je heldere antwoorden op al deze vragen. Het begint met een definitie: ‘Synodaliteit betekent zoiets als ‘samen op weg gaan’... Het is een manier van kerk-zijn waar iedereen bij wordt betrokken: iedereen is welkom om het woord te nemen en te participeren, alle inzichten en gaven van elk lid van de gemeenschap worden gewaardeerd, en de weg voorwaarts leggen we samen af. Maar bovenal is synodaliteit een stijl ‘die begint met luisteren als het eerste wat de Kerk doet.’

Het boek maakt duidelijk dat God van de Kerk – en dus van ons allen – een houding van openheid vraagt: openheid naar de heilige Geest en openheid naar alle mensen om ons heen. In acht hoofdstukken staat het boek stil bij de bronnen van synodaliteit in de Bijbel en de katholieke traditie; het deelt inzichten mee die opgedaan zijn tijdens de Synode over synodaliteit; het legt uit hoe de Kerk synodaliteit in de praktijk kan brengen; en het maakt duidelijk dat goede gesprekken leren voeren belangrijk is niet alleen voor de Kerk maar ook voor de samenleving.

De schrijvers benadrukken dat synodaliteit geen project van korte duur is, maar de nodige basishouding voor geestelijke bloei. In dit proces van vitalisering is een bijzondere rol weggelegd voor parochies: ‘Een synodale visie op de Kerk begint op het lokale niveau.’ Het gaat om ‘goed luisteren, goed spreken, wachten en overwegen, en samen op weg zijn.’ (TS)

Recensie

€ 27,95

De 5 wetten van transitie Jakob van Wielink

Weer een boek over leiderschap, verzucht je misschien. Inderdaad, maar niet op een manier dat ‘de perfecte leider’ je wordt voorgehouden, integendeel. Het is vooral een boek dat uitnodigt tot zelfreflectie op je eigen leiderschap. In de basis gaat het bij leidinggeven om het uitoefenen van invloed op jezelf en op anderen. Dat doen we ergens allemaal, maar dit boek is vooral voor mensen die al een tijdje leidinggeven en ernaar verlangen de volgende stap in hun leiderschap te zetten.

Auteur is Jakob van Wielink (1974), leiderschapscoach en verbonden aan De School voor Transitie. Hij beschrijft vijf krachtige principes voor succesvolle transitie: **verbinding, risico, conflict, verandering en roeping**. Leiderschap gaat namelijk over het vermogen om betekenisvol richting te geven aan mensen en organisaties in tijden van verandering, aldus Van Wielink. En ook voor de parochiecontext is dit zeker actueel.

In het boek wisselen theorie, praktische tips en ervaringen van Van Wielink elkaar af. Het is geen boek om in een keer uit te lezen, maar af en toe enkele bladzijden en daar dan over na te denken. Ik denk dat er ten aanzien van al deze principes in elke levensfase enorm veel te leren valt! Daarom: lees dit boek en reflecteer erover. Wil je dit samen met anderen doen? Dan is er de leesgroep (zie p. 2) van het CPS en het VKMO. (MS)

‘Wie zijn roeping helder heeft bezit een innerlijk kompas – een brandend vuur – dat richting geeft aan zijn keuzes en kracht aan volharding.’ (p. 15)

Zojuist verschenen

Wat betekent het om een missionaire kerk te zijn in deze tijd?

Hoe kunnen parochies in een snel veranderende samenleving de kostbare schat van het geloof blijven doorgeven?

Dit boek biedt een inspirerende en praktische bijdrage aan die zoektocht vanuit het perspectief van katholieke parochies. Een breed scala aan thema's komt aan bod: van evangelisatie tot de kracht van schoonheid, van catechese tot diaconie, van goed leiderschap tot een levende geloofscultuur. Steeds worden de inzichten vertaald naar de concrete praktijk van parochies en geloofsgemeenschappen. Met reflectievragen aan het einde van elk hoofdstuk nodigt dit boek uit tot gesprek, bezinning en gezamenlijke vernieuwing. Het is een stimulans en bemoediging voor pastores, vrijwilligers en allen die bouwen aan een gastvrije geloofsgemeenschap.

Auteurs zijn de drie medewerkers van het Centrum voor Parochiespiritualiteit (CPS): Mirjam Spruit, Tim Schilling en pater Jim Schilder sss. De vierde auteur is Leo Fijen, historicus en journalist, en al decennialang actief in kerk en media.

Mirjam Spruit: 'Dit boek is een momentopname waar we nu in de Nederlandse parochies staan als het gaat om missionair kerk-zijn. Het boek is ontstaan vanuit de praktijk: de gesprekken met diverse mensen uit parochies hebben ons op het spoor gezet van de thema's van het boek. Voor hen hebben we dit boek geschreven, waarin we belangrijke inzichten uit literatuur en kerkelijke documenten delen en deze koppelen aan de praktijk. Dit boek hoopt allen die zich met hart en ziel, met vallen en opstaan, inzetten voor de parochies in Nederland en Vlaanderen te inspireren en te ondersteunen.'

Het boek bestellen? Het is verkrijgbaar in de webwinkel van het CPS. We zijn benieuwd naar je reactie! Deel je inbreng op de studiemiddag op donderdagmiddag 4 juni a.s. in Den Bosch (zie p. 2) of stuur ons een e-mail via cps.nijmegen@kloosterbrakkenstein.nl

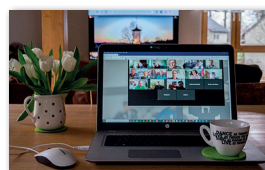
Nieuws vanuit de Missionaire Parochie

Zaterdag 26 september 2026 te Den Bosch: Teamtrainingsdag

Voor de tweede keer wordt een **Teamtrainingsdag** aangeboden. Het kan gaan om het *pastorale team* of een *leiderschapsteam* (i.o.), of dat nu missionair team, stuurgroep, parochieteam of bouwteam heet. In al die gevallen gaat het om een team dat de pastoor/pastoraal team wil ondersteunen om strategisch na te denken om de omslag te maken van onderhoud naar een missionaire parochie. Daarom is het belangrijk dat in dat geval minimaal één lid van het pastorale team meekomt naar de dag. Daarbij zijn ook *bisdomteams* van harte welkom.

In de ochtend wordt het **DISC gedragsprofiel** besproken: een instrument dat inzicht geeft in verschillende sterke kanten van mensen en daarmee het onderlinge begrip in het team kan versterken. Na een persoonlijke reflectie wordt het toegepast op het team en is er gelegenheid voor gesprek. **Ina Ruiter** en **David Ruiter** van xband verzorgen de DISC training; begeleiding van de dag is in handen van Mirjam Spruit (stafmedewerker CPS) en Hadewijch Klaassen (coach Missionaire Parochie).

Het doel van deze dag is om inzicht te krijgen in je eigen en elkaars sterke (en zwakke) kanten en te groeien in waardering en vertrouwen ten opzichte van elkaar.

Laat je inspireren: 4 webinars over de missionaire parochie in 2026

Ontdek wat het betekent om parochie te zijn in deze tijd. In deze inspirerende webinarreeks verkennen we samen het waarom en het hoe van een missionaire parochie: praktisch, verdiepend en bemoedigend.

1. Wat is een missionaire parochie? - 23 april

Wat betekent het om missionair te zijn? En hoe zie je dat terug in het dagelijks parochieleven?

2. Een visie voor de parochie - 21 mei

Waarom is een visie belangrijk? Is dat mensenwerk of juist meebewegen met Gods plan? En hoe ontwikkel je samen een gedragen visie?

3. Leiderschap in de parochie: alleen of samen? - 8 oktober

Hoe breng je een visie tot leven? Welk leiderschap is nodig in een missionaire parochie en hoe werk je als team?

4. Evangelisatie: hoe pak je dat aan? - 26 november

Hoe maak je anderen bekend met Jezus? Wat vraagt dat van jou, van de parochie en van de gemeenschap?

DE
MISSIONAIRE
PAROCHIE

Voor meer info en kosten:
www.missionaireparochie.nl

Deelname is gratis, maar een gift wordt wel op prijs gesteld.
Opgave via coaching@missionaireparochie.nl

